

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 68. An laborans impedimento seu vitio occulto, quod, si cognosceretur, compartem averteret à sponsalibus contrahendis, possit eo tacito seu occultato contrahere sponsalia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

scientia, ignorantia, intentio &c. standum est cuiusque juramento, si alio modo probari nequeunt. Covar. l. 2. *resolut. c. 10. n. 1.*

Quæst. 67. An igitur tales causa, si præcesserint Sponsalia, & ignorate tunc fuerint, postmodum post ea contracta cognita, pari modo dissolvant Sponsalia, ac si tunc prius cognita.

R Esp. affirmativè Sanch. l. 1. d. 63. num. 2. Gutt. c. 34. num. 2. Laym. l. c. Castrop. l. c. num. 1. Pont. l. 12. de Sponsal. c. 18. à num. 1. cum communi contra Palud. & Gabriel, siquidem respectu talis ignorantis tempore contractus Sponsalium talem causam res notabiliter mutantur seu mutari censentur, apparente postmodum de novo vitio, censeturque illud tunc apponi, quando ei manifestatur; cum res tunc censetur fieri, quando innotescit. Arg. c. *pastoralis, de exception.* sicut è contra censetur non esse, quando non apparet. l. in lege. ff. de contrah. empr. adde, quòd in generali simpliceque obligatione non censentur, quæ cognita ab obligatione prudenter averterent. l. obligat. general. ff. de pignor. c. veniens. de iurejur. Contrarium tamen dicendum, dum talis ignorantia causa non dedit causam contrahendi, ut dum ita quis affectus fuisset, ut si cautam vel vitium illud cognovisset, tamen adhuc contracturus fuisset (quod tamen nunquam præsumendum esse ait Castrop. cit. p. 29. n. 2. nisi id ipsum quis expresserit) quia eam respectu talis prius ignorantis & postmodum scientis, nulla censetur facta in re mutatio; ita Castrop. l. c. Pont. cit. c. 18. num. 4. Sanch. d. 65. num. 2. &c. Arque ex his jam sequitur, posse aliquem resilire à Sponsalibus, etiam juratis ob fornicationem Sponsæ, ante Sponsalia commissam, quam putabat virginem, Sanch. l. 1. d. 64. num. 3. Castrop. n. 4. Pont. n. 2. Idem secundum hos AA. fieri posse ob fornicationem viduæ; cum quoque probrosum sit ducere viduam inhonestam, adeoque id cognitum ab initio retraxisset à contrahendis Sponsalibus, quin etiam idem procedere, dum quis contraxit Sponsalia cum vidua, quam putabat virginem, censent. Sanch. l. c. Gutt. c. 34. n. 4. Pont. cit. n. 2. contra Coenick. d. 23. du. 7. num. 38. èd quòd in communi estimatione vidua censetur inferioris conditionis quam virgo in ordine ad contrahendum matrimonium. E contra ob ignoratam præcedentem fornicationem Sponsi non posse resilire Sponsam, tenent Pont. l. c. Coen. n. 62. Sanch. d. 63. n. 9. Castrop. n. 9. contra Nav. c. 22. n. 27. èd quòd vir per fornicationem illam non ita sit redditus vilior in estimatione prudentum, nec Sponsa ullam incurrat notam, quòd tali nupserit. Secus tamen censent idem AA. si vir cum pluribus fornicatus fuisset, ut censetur maxime huic vitio deditus, quod ante ignorabat Sponsa; èd quòd Sponsæ probrosum sit ducere talem, & meritò timendum, ne contracto matrimonio similia patret, secundum dicta supra, vel etiam si vir haberet prolem ex prioris fornicatione; cum id redderet matrimonium difficilius; tum ob alendam prolem; tum quia id solet esse causa dissidiorum. Castrop. n. 9. quod etiam extendit Coenick. cit. du. 7. concl. 5. num. 62. etiamsi proles esset legitima. Porro conficius causæ sibi sufficientis ad solvenda Spon-

R. P. Lew. Jur. Can. Tomus IV.

salia, censetur juri suo resiliendi renunciare per hoc, quòd post cognitum vitium cognosceret alteram partem; si enim ob talem copulam censentur matrimonio contracto jus divortii remittere, à fortiore per illam censentur remittere jus ad dissolvendum Sponsalia, & hæc in utroque foro, externo nimirum & conscientie. Laym. l. c. num. 20. Castrop. num. 11. Sanch. d. 66. num. 2. Pont. l. c. num. 4.

2. De cæterò contractum Sponsalium ob talem ignorantiam causæ sufficientis ad eorum dissolutionem, non reddi irritum, sed irritandum (intellige, ab ignorante seu decepto, si velit) tenent Castrop. num. 10. citatis Less. l. 2. c. 17. du. 5. num. 31. Coenick. d. 23. du. 9. à num. 72. èd quòd ignorantia hæc seu error versetur solum circa qualitatem, & non circa substantiam contractus, utpote quæ personam respicit absolute & in eam consentit absque eo, quòd consensus hic feratur in qualitates, quæ personam afficere possunt, & ei evenire, licet eo pacto & modo fiat contractus, ut si postea eveniat vel appareat aliquid, quod contractum notabiliter difficiliorem reddat, jus sit comparti resiliendi.

Quæst. 68. An laborans impedimento seu vitio occulto, quod si cognoscetur, partem averteret à Sponsalibus contrahendis, possit eo tacito seu occultato contrahere Sponsalia.

R Esp. primò affirmativè, dum impedimentum tale est, ut reddat nuptias minus commodas, non tamen omnino incommodas (qualia incommoda sunt V. G. si mulier corrupta, notabiliter deformis, pauper, ignobilis, etsi putetur nobilis dives; item si sit famæ non bonæ, improbis moribus, ferotis ingenii, à quibus statuit se corrigere, hæc in matrimonio non efficiunt, etsi minus commodum reddant; cum per hoc, quòd femina sit corrupta, pauper, perditis moribus, corrigendis tamen, non impeditur socialis vita, generatio, honesta proles educatio) siquidem usu & consuetudine satis compertum est, neminem teneri tale impedimentum suum manifestare; quin &, ut Castrop. p. 30. num. 2. si impedimentum tuum cedat in diminutionem status honesti & famæ tuæ, licere non tantum illud tegere, sed & desuper interrogato dissimulare æquivocè respondendo; adeoque pars sibi imputare debet, quòd non melius inquirendo in talia decepta fuerit, quodque prout debuit, exploratum non habuerit alterum, non esse obligatum prodere talia sua impedimenta. Ira docent præter Castrop. Sanch. de matrim. l. 6. d. 27. num. 8. Pont. l. c. d. 18. num. 6. Coen. d. 23. du. 12. concl. 1. & 2. qui tamen etiam advertunt, quandoque per accidens non licere contrahere Sponsalia, multoque minus matrimonium tali impedimento non manifestato, dum nimirum prudenter timetur, matrimonio contracto defectum manifestandum, & partem ægerimè laturam, adeoque inde graves discordias orituras; èd quòd caritas, exigat, nequis commodum suum procutet cum tam gravi damno proximi. Illud quoque certum putat Castrop. n. 3. cum Coen. l. c. n. 93. non licere fingere se esse nobilem, divitem, bonæ famæ &c. ut alium inducat ad contrahendum; quia esset dotata & fraudulenta inductio.

F 2

2. Resp.

2. Resp. secundò: Quamvis idem censeant ex eadem ratione Gasp. Hurtad. l. 2. de *matrim. diff. cult.* 17. n. 62. & alii quidam, quibus favent Sanch. l. 1. d. 68. n. 7. pro exemplo adducens morbum Gallicum, & l. 6. d. 27. q. 2. loquens generaliter de impedimentis omnibus, dum impedimentum est tale, quod non tantùm reddat nuptias minùs commodas, sed positivè incommodas & damnosas; qualia V. G. sunt paralytis, lepra, morbus gallicus, aliusque contagiosus, mores perditii absque animo corrigendi, infamia ex genere vel delicto, quæ honestam familiam deturpare possit; cum hæc vel generationem impediunt, vel à sociali vita avertant & honestæ proles educationi officiant. Rectius tamen id ipsum (nisi forte pars altera eodem defectu laboraret) negat Castrop. l. c. n. 5. & quos citat Turrian. 2. d. 78. du. 2. Pont. cit. c. 18. num. 6. Cón. & c. eò quòd tali defectu laborans non sit aptus usui matrimonii, ad quem expetitur, adeoque peccet contra justitiam, non secus ac vendens ligna putrida putanti esse sana. Unde jam à fortiore sequitur, laborantem tali defectu non posse alteram partem illius insciam compellere ad contrahendum secum matrimonium. Idemque esse in casibus, in quibus tacito impedimento adhuc potest contrahere Sponsalia, eaque perficere, docet Pont. n. 7. censentque probabile Cón. & Sanch. LL. cit. eò quòd revera à parte rei, etiam dum ei cognitus non est defectus, jus habeat damnum proprium evitandi & resiliendi, & si id faciat, non committat injustitiam, saltem materialem (etsi putet se eam committere, dum incognito sibi tali defectu, adeoque ex nulla causa rationali resilit,) & consequenter compelli nequeat ad matrimonium contrahendum. Contrarium tamen tenent, sive posse in his casibus compelli alteram partem, Castrop. n. 8. Sanch. l. 1. de *Sponsal.* d. 68. num. 8. Cóninck cit. du. 12. concl. 4. & 5. eò quòd defectus talis, sive antecedens, sive subsequens Sponsalia, eorum valorem non impediunt, quo valore stante jus habet compellendi compartem ad standum promissis, & ea, ne jus hoc sit inutile, teneatur obedire; & compars, posito illo defectu, jus non habeat virandi damnum & resiliendi, nisi media exceptione & defectus illius objectione; jam verò objicere illum, & propterea exigere nequit, quia eum ignorat, & pari modo Sponsalia contracta sub ea conditione: nisi quid eveniat, quod contractum hunc reddat nulliorem: non possunt solvi quomodocunque, sed solùm per illius eventus exceptionem & objectionem. Illud verò, quod in contrarium objicitur ex sententia probabili, occultè adulterum, adeoque etiam non objecto sibi adulterio, non posse à parte innocente exigere debitum, negant æquè probabiliter, & fortè probabilius. Castrop. num. 9. Sanch. cit. d. 68. num. 4. eò quòd hæc pœna non petendi debitum non incuratur ante condemnationem Judicis, & antequam à comparte clarè & ex indicis non levibus objiciatur.

Quæst. 69. Qualiter in specie dissolvantur Sponsalia ob supervenientem defectum corporis.

1. R Esp. primò: Dissolvuntur etiam jurata ex parte illæsi ob supervenientem notabilem fœditatem, c. *quemadmodum*, de *jurejur.* ubi exprimitur, qualis deformitas sufficiat, nempe si unus ex Sponsis oculos, nares, aures amittat, vel aliud his turpius ei obveniat, &

licet is textus videatur exigere utriusque oculi amissionem, utpote loquens in numero plurali, sufficere tamen amissionem uniti oculi; cum hæc censeatur sufficiens & deformitas satis gravis mutatioque rerum, affirmant Castrop. pag. 27. num. 1. Sanch. d. 27. num. 3. Pont. l. c. c. 17. num. 4. Cóninck. d. 23. du. 8. n. 66. & c. Quin etiam dum citra amissionem dictorum membrorum Sponsa tempore Sponsalium pulcherrima postmodum fieret notabiliter deformis, adhuc Sponsum posse resilire, censent Sanch. num. 4. Castrop. num. 5. Pont. num. 5. Cón. cit. num. 66. contra Covar. in 4. decret. p. 1. c. 5. num. 6. Gutt. de *mat.* c. 32. n. ult. eò quòd cum res per hoc adhuc sint notabiliter mutata, præsumi nequeat, priorem intentionem ad hunc casum extensum fuisse; quodque, dum Sponsa (idem est de Sponso, ut expressè Castrop. quavis, ut Idem major hujus debeat esse deformitas, ut det sufficientem causam resiliendi, nempe quæ horrorem causet) post Sponsalia effecta notabiliter deformior, non possit amplius placere, aut etiam notabiliter displiceat, apta non sit tollere à Sponso occasionem fornicandi, aliæque infelices eventus ex tali matrimonio timeri possint prudenter; adeoque jam etiam ratio sic decidendi in cit. textu c. *quemadmodum*; hanc deformitatem comprehendat, etsi aliam non exprimat, quàm quæ oritur ex defectu membrorum; aut quæ illa major est. Porò quænam sit notabilis deformitas sufficiens ad solvendum Sponsalia, decidendum est Judicis arbitrio; neque enim quilibet defectus pulchritudinis censendus est talis, sed ille tantùm, qui quemlibet hominem prudentem ejus generis & conditionis à matrimonio absterret. Castrop. num. 5.

2. Resp. secundò: Pari modo solvuntur Sponsalia per supervenientem morbum incurabilem aut contagiosum, V. G. paralytin, epilepsiam, lepram; qui morbi, cum reddant matrimonium difficillimum, nemo præsumi potest contrahendo Sponsalia, intendisse contrahere cum tali matrimonio, Sanch. d. 57. num. 2. Gutt. c. 32. num. 3. Cóninck. cit. du. 8. num. 67. & in specie morbum Gallicum, utpote contagiosum magnum causantem horrorem esse causam sufficientem resiliendi, tradit cum Sanch. l. 1. d. 17. num. 2. Gutt. cit. num. 23. n. 3. Nav. c. 22. num. 27. Castrop. cit. p. 27. num. 3. quin & violentam hujus morbi suspicionem, etsi non plene probetur esse ad hoc causam sufficientem, tradunt Seraph. *decis.* 1113. num. 8. & 9. Riccius *decis.* 232. num. 4. Pont. l. c. apud Castrop. cit. num. 3. Item adhuc sufficit oris graveolentia, dum arte medici curari nequit: quia pro mutua cohobitatione vix suffineri potest, estque indicium cujusdam habitualis morbi interni molestissimi, juxta l. *qui clarum* §. *fin.* ff. de *adilicio edict.* ita Sanch. Pont. Gutt. Pont. LL. cit. cum Castrop. cit. n. 3.

Quæst. 70. Per quos defectus tenentes se potius ex parte anime supervenientes solvantur Sponsalia.

R Esp. per sequentes: primò, dum quis Sponsorum ratione alicujus gravis delicti infamatur, Castrop. num. 7. Sanch. d. 57. n. 2. secundò, dum Sponsus deprehenditur deditus scortationibus, &

ebriatati